

pohledávky žalobkyniny ze jmění žalované banky v tuzemsku se nepříčí ani mravním předpokladům, ani právním základům tuzemského právního řádu (Zimmermann: Mezinárodní právo soukromé, str. 229).

Čís. 15141.

Ručení lékaře veřejné nemocnice, použil-li při léčení omylem žíraviny místo léku.

Veřejná nemocnice ručí při léčení za zavinění externího lékaře (pomocné síly lékařské) podle § 1313 a) obč. zák.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, Rv I 1203/34.)

Žalobce uvedl, že byl v ošetřování veřejné nemocnice v P.; z příkazu primáře této nemocnice ošetřila mu nemocné oči externí lékařka žalovaná Dr. P-ová, která mu místo léku nakapala do oka kyselinu solnou a ač si při tom stěžoval a naříkal na hrozné bolesti, nedbala toho a s upozorněním, že jest příliš choulostivý, nakapala mu tuto kyselinu ještě do druhého oka, takže úplně oslepl. Žalobou domáhá se z tohoto důvodu náhrady škody jak na Dr. P-ové, tak i Fondu veřejné nemocnice v P. N i ž š í s o u d y uznaly žalobní nárok důvodem po právu jen proti Dr. P-ové, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalobce se neprávem dovolává k odůvodnění svého žalobního nároku proti spolužalovanému fondu nemocnice ustanovení § 1315 obč. zák., neboť toto ustanovení předpokládá, že došlo k poškození třetí osoby osobou nezdatnou mimo rámec smluvního poměru, kdežto v daném případě byl žalovaný poškozen léčením, tedy výkonem smluveného díla. Přichází tudíž v úvahu spíše ustanovení § 1313 a) obč. zák. Než ani posléze uvedené zákonné ustanovení nelze na daný případ aplikovati, neboť dle povahy věci nelze žalovanou Dr. P-ovou pokládati ve smyslu § 1313 a) obč. zák. za osobu, které spolužalovaný nemocniční fond použil ke smluvenému plnění vůči žalobci, nýbrž nutno ji považovati za náhradníka, kterého spolužalovaný nemocniční fond dal za sebe, aby se od ručení za výsledek díla osvobodil. V tom, že žalobce byl dán žalované Dr. P-ové k léčení, jest spatřovati plnění smluvní povinnosti spolužalovaného nemocničního fondu vůči žalobci, za něž, t. j. za splnění nemocniční fond ručí jen, pokud bylo vadným podle ustanovení §§ 1295, 1010 obč. zák. Ručí tedy nemocniční fond jedině za culpa in eligendo svého náhradníka. Že pak smluvní poměr mezi žalobcem a spolužalovaným fondem připouštěl, aby tento fond dal za sebe pro léčení žalobce náhradníka, plyne z povahy věci, jak ji uznává i sám žalobce připouštěje, že žalovaný fond jako právnická osoba nemůže plnit svých povinností, které mu z převzetí pacienta do lékařského ošetřování plynou, sám, nýbrž že tak musí učiniti prostřednictvím svých lékařů. Žalobce pak ani nenapadá náhled prvního soudu, že se spolužalovaný fond nedopustil nějakého zavinění při výběru žalované Dr. P-ové. Ostatně, i kdyby odvolatel tento náhled prvního soudu napadal, činil by tak bezdůvodně, neboť nelze nahlédnouti, v čem by

spočívalo zavinění nemocničního fondu, když za externí lékařku ustanovil doktorku medicíny, již příslušným úřadem bylo uděleno oprávnění k lékařské praxi a jejíž ustanovení za externí lékařku bylo schváleno nadřízenými úřady. Pokud jde o žalovanou Dr. P-ovou, nezáleží na tom, zda žalovaná nakapala žalobci do očí právě lék, který pod správnou jinak signaturou zaslal lékárník, neboť i když v lahvičce byla jiná tekutina, než Dr. P-ová dle signatury předpokládala, nezprošťovalo by to Dr. P-ovou ručení za škodu způsobenou žalobci, ježto by šlo o případné spoluzavinění třetí osoby, jež by však podle ustanovení § 1302 obč. zák. vzhledem k nemožnosti určení podílů poškození zavazovalo všechny viníky solidárně k náhradě škody. Žalovaná Dr. P-ová nemůže se exkullovati ani poukazem na to, že jednala pouze z příkazu primáře Dr. M-a, neboť jednak neprokázala, že jí Dr. M. dal příkaz, aby použila právě oné tekutiny, která měla za následek vypálení očí žalobcových, jednak i kdyby tomu tak bylo, zakládalo by to toliko spoluzavinění Dr. M-a, jež by ho zavazovalo dle § 1302 obč. zák. k solidární náhradě škody vedle Dr. P-ové. Žalovaná se marně snaží dolíčiti, že na poškození žalobcově nenese viny. Zavinění její spočívá v tom, že žalobci nakapala do očí tekutinu, o jejíž neškodnosti se vůbec nepřesvědčila, ba že tekutinu tu nakapala žalobci do obou očí, ačkoliv byla varována křikem žalobcovým vyvolaným bolestí, kterou způsobilo mu nakapání již do jednoho oka. Tolik obezřetnosti jest vyžadovati na lékaři, aby nespolehal pouze na zevní označení lahvičky léku, nýbrž aby alespoň prostředky jemu po ruce jsoucími se pokusil ubezpečiti se totožností léku, zejména když jde o jeho použití na lidský orgán jednak tak choulostivý, jednak tak důležitý, jako jsou oči. Jde totiž o opatrnost již laikovi běžnou, pročť jest jí tím více vyžadovati na lékaři a to tím spíše v daném případě, když žalobce na použití tekutiny v jednom oku křikem reagoval, což zajisté mělo býti Dr. P-ové podnětem, aby si buď bedlivěji všimla tekutiny za lék použité, aneb aby aspoň vyčkala účinků tekutiny na oko jedno, dříve než ji nakape do oka druhého. Zmíněnou míru zvláštní opatrností lékaře jest nutno vyvoditi z ustanovení § 1299 obč. zák., neboť léčení vůbec a zejména ošetření očí jest nepochybně úkonem vyžadujícím odborné kvalifikace. Na věci nemůže nic změnit, že lékař na oddělení nemocničním obvykle neprozkoumává léky došlé z lékárny, neboť v tom případě jde jen o spoléhání se na zodpovědnost osoby třetí, jež nemůže však lékaře zprostiti vlastní zodpovědnosti, kotvící v ustanovení § 1299 obč. zák. Poněvadž pak zavinění žalované Dr. P-ové záleží v zanedbání opatrnosti při samotném úkonu lékařském, nemá významu její tvrzení, že nezodpovídá za vnitřní organizaci nemocnice.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalované Dr. P-ové, vyhověl však dovolání žalobcovu a uznal žalobní nárok důvodem po právu i proti žalovanému Fondu veřejné nemocnice v P.

D ů v o d y:

K d o v o l á n í ž a l o v a n é M U D r. P o - v é: Zavinění žalované shledává odvolací soud v tom, že nakapala žalobci do očí tekutinu, o jejíž

neškodnosti se vůbec nepřesvědčila a kterou nepodrobila žádné zkoušce, ač šlo o ošetření orgánu choulostivého a důležitého. Žalovaná hájila se tím, že použila léku, jak byl dodán z lékárny, že záměna v nemocnici nebyla možná, že žalobce nepozbyl zraku následkem oné příhody, že ho pozbyl asi následkem dřívější choroby neb jiným způsobem. Žalovaná netvrdila, že se nemohla přesvědčiti o identitě tekutiny jinak než analýsou. Ona se o to vůbec nepokusila. V tom jest shledávati opomenutí při léčení žalobce. Přednes žalované o tom, že nemohl míti žalobce ihned takové bolesti, jak uváděl, nemá význam pro posouzení v otázce opomenutí, okolnost pak, že nakapala domnělý lék napřed do oka zdravého a pak teprve do levého, které bylo následkem úrazu od r. 1929 slepé, má význam jen pro výši škody. Uvádí-li odvolací soud, že ani křik žalobcův jí nebyl podnětem k tomu, aby si bedlivě všímala použité tekutiny nebo vyčkala účinku jejího na jedno oko, má to význam jen pro míru zavinění. Nejde tu o náhodu, jak míní dovolatelka, neboť i okolnost, že byla na stole tekutina nebezpečná, nezprostila dovolatelku povinnosti přesvědčiti se o tom, jaké tekutiny za lék používá, a to nežli ji použila. O tom, že jest tu spoluzavinění nějaké osoby třetí, dovolatelka nic určitého nepřednesla.

K d o v o l á n í ž a l o b c o v u: Není sporné, že žalobce byl přijat dne 10. února 1931 do žalované veřejné okresní nemocnice se zraněním na prstech levé ruky. Veřejné nemocnice jsou ústavy, do nichž se přijímají k ošetřování na dobu své nemoci všichni, kdož jsou postiženi nemocí pomíjející (Pražák: Právo správní II. 68). Jsou tedy veřejné nemocnice orgány veřejné správy zdravotní. Jejich právní poměry byly v Čechách upraveny zákonem z 5. března 1888 čís. 19 z. z. a byl vydán pro všeobecné veřejné nemocnice normální statut českým místodržitelstvím v souhlase s výborem zemským vyhláškou ze dne 12. března 1890 čís. 33 z. z. Třeba všeobecné nemocnice slouží k uskutečnění úkolů veřejné správy, lze s nimi ujednoti soukromoprávní smlouvu o léčení ať už tím, že si někdo dohodou se správou nemocnice zvolí léčení v nemocnici na místo léčení doma nebo v soukromém ústavu, ať tam byl dodán tím, kdo má léčení jeho opatřiti na základě nemocenského pojištění (rozh. 4826 Sb. n. s.). V souzeném případě není sporné, že žalobce byl přijat k ošetřování do žalované nemocnice, čímž vznikl pro nemocnici závazek svým obsahem shodný se soukromoprávním závazkem k ošetřování žalobce. Podle § 3 stanov žalované nemocnice jest tato ustanovena k tomu, aby osobám do ní přijatým poskytovala pomoc lékařskou a léky, lože a pobyt v místnosti zařízené tak, aby vyhovovala potřebám nemocných, t. j. léčení, dále potřebnou stravu, ošetřování a obsluhu. Podrobnější ustanovení o vykonávání lékařské služby jsou vydány instrukcemi pro lékaře schválenými výborem zemským a za souhlasu místodržitelství. Správa ústavu přísluší v širším smyslu okresnímu zastupitelstvu p. jako vrchní správě a v užším smyslu okresnímu výboru p. jako správnímu výboru nemocnice (§ 11 stanov). K působnosti vrchní správy náleží jmenovati neb ustanoviti lékaře a správní úředníky, stanoviti počet a příjmy lékařů a správních úředníků, jakož

i ostatních zřízců ústavu (§ 13 j. i stanov). Z této organizace žalované nemocnice se podává, že nemocnice sama vůči nemocnému přejímá určitá plnění (léčení, ošetřování atd.), která ovšem nemůže plnit sama, nýbrž osobami k tomu povolanými stanovami (zákonnými zástupci) a dále osobami těmito ustanovenými. Plní tedy nemocnice převzatý závazek těmito osobami. Tomu nasvědčuje i znění stanov, které při stanovení příjmu zahrnují lékaře, správní úředníky, jakož i ostatní zřízence. Žalovaná MUDr. P-ová byla druhým žalovaným ustanovena externí lékařkou, což znamená podle stanov pomocníci plnění úkolů převzatých nemocnicí. Není rozhodné, že příslušné usnesení vrchní správy žalované nemocnice bylo schváleno zemským úřadem v P., neboť tím nebylo změněno nic na postavení první žalované jako lékařky žalované nemocnice, která svou vrchní správou ji ustanovila jako externí lékařku, které podléhala a která jí také platila. Při tom ustanovení § 11 j) stanov ani není uvedeno v § 14 mezi oněmi usneseními a opatřeními vrchní správy nemocniční, k nimž bylo potřeba schválení zemského výboru, nyní zemského úřadu. Odvolací soud považuje MUDr. P. za náhradníka, kterého nemocniční fond dal za sebe, aby se osvobodil od ručení za výsledek díla. Tento názor nelze schváliti. O takového náhradníka (substituta) by šlo tehdy, kdyby nemocnice sama neprováděla dílo, k němuž se zavázala, kdyby měla opatřiti dílo u jiné osoby, která by převzala provedení díla a při tom samostatně jednala. O tento poměr nemocnice k žalobci však nešlo, nemocnice sama převzala závazek k plnění vůči němu a byla povinna jemu řádně plnit. Použila-li pak při plnění tom pomocníků, kteří jí podléhali, ručí za jejich zavinění jako za své vlastní (§ 1313 a) obč. zák.). Žalobce ovšem v žalobě přímo mluvil o ručení nemocnice podle § 1315 obč. zák., o nezdatnosti první žalované, ale uvedl také, že nemocnice ručí jako zaměstnavatelka první žalované za její zavinění. To si odporuje, neboť § 1315 obč. zák. jedná o ručení toho, kdo použije k obstarávání svých záležitostí osoby nezdatné, za škodu způsobenou třetí osobě, což vylučuje smluvní poměr vůči poškozenému, o kterém jedná § 1313 a) obč. zák. Ale žalobce přednesl i skutkové okolnosti pro toto ručení. Jestliže tedy stíhá první žalovanou vina na škodě způsobené žalobci při plnění konaném podle smlouvy ujednané jím s druhou žalovanou, jestliže tato použila první žalované jako nemocnice při plnění, ručí i druhá žalovaná za její zavinění podle § 1313 a) obč. zák.

Čís. 15142.

K § 874 obč. zák.

Nárok na náhradu škody podle § 874 obč. zák. přísluší poškozenému i proti osobě jsoucí mimo smluvní poměr, došlo-li k sjednání smlouvy pro její listivé jednání anebo na její nátlak.

(Rozh. ze dne 23. dubna 1936, Rv I 1946/35.)